

Közelednek a piaci rémuralom végnapjai.

— Szombaton megkezdik a bodomi konyhakerti növények árusítását. —
Első lépés a szegedi piac megrendszabályozásához. —

(Saját tudósítónktól.) Ha akad majd a városnak olyan polgára, aki fölös idejét a szegedi piac háborus történetének megírására hajlandó szentelni, a ránk következő szombati dátumot föltétlenül fordulópontnak fogja jelezni ebben az eseményekkel dus történelemben. A piac... Lehetetlen el nem gondolkozni, ha életünk eme megrontójáról esik szó. A piac volt legalább háromnegyedrészen okozója annak, hogy a háborus nyomorúság úgy elfajulhatott ennek az országnak ebben a bus városában, mint ahogy elfajult. A piac három éven át átka volt szomorú életünknek. Mindeneknek bizonyára nagy öröme fog tehát szolgálni az a hír, amely a piaci uralom végnapjairól számol be. Mert ez az abszolutisztikus uralom már — hála Scultéty Sándor városi főszámvevő erős kezeinek, tehetségének és munkakészségének — nagyon erősen a végefélé jár.

Szombaton reggel első ízben bekerül a szegedi piacra a város bodomi konyhakertészetének első termelvénye, amelyet már a *makszimális áron fognak kiárusítani* és azután kezdetét veszi a munka, amelynek végső célja a *szegedi piac olcsóbbá tétele*. Hogy a szombati kiárusítás miképpen fog megtörténni és azután hogy fog tovább folyni a munka a végső cél irányában, erre nézve Scultéty Sándor városi főszámvevő munkatársunknak szerdán a következőket mondta:

— Szombaton reggel beszállítjuk konyhakertészetünk első termelvényét a piacra. Zöld borsót és salátát fognak árusítani, még pedig egyelőre a *makszimális áron*. Azért mondom, hogy egyelőre, mert bizonyos, hogy lesz a *szegedi piac még olcsóbb is, mint amilyen a makszimális ár*. Ez a végső célunk és ilyen irányban akarunk működni. Mert a makszimális ár nem jelenti azt, mint ahogy a termelők hiszik, hogy annál sem olcsóbban, sem drágábban nem lehet adni semmit, hanem azt jelenti, hogy *olcsóbb nagyon is lehet, csak drágább nem, semmiesetre*.

— Mi ugy borsót, mint salátát nagy tömegekben hozatunk be, hogy az *egész város közönségének elég legyen*. A városi konyhakertészet termelvényeit *hatósági kofák útján hozzuk forgalomba*, akikkel az elárusításra nézve szerződést kötöttünk. A szerződésben van egy pont, amelynek értelmében a kofák délelőtti 10 óra előtt nagyban semmiesetre

nem adhatják el áruikat, csakis kicsinyben és a közönségnek. *Ezzel a visszaéléseket akarjuk megakadályozni*. Viszont minden hatósági kofa szerződésileg kötelezte magát arra, hogy bárkitől vesz is árusításra terményeket, azt a makszimális árért fogja a piacon elárusítani. A bodomi konyhakertészetből származó terményeket pedig kötelesek, ha a hatóság úgy állapítja meg az árakat, a *makszimális árnál olcsóbban is árusítani*.

— Éppen a szerződésnek ez a pontja lesz az, amitől a legnagyobb eredményeket várjuk. Mert később mi *mindig többféle és mindig nagyobb mennyiségű terménnyel jövünk a piacra*. Szükség esetén az *egész város közönségét elláthatjuk és így hasztalan próbálnának még sztrájkot kezdeni az érdekeltek*. A piaci árak szabályozásának kulcsa már a város hatóságának kezében van és mi föl fogjuk használni ezt a kulcsot arra, hogy a piac végre türehető legyen árak tekintetében is. Éppen ebből a szempontból természetünk mi mindenféle konyhakerti növényt. Mi semmiesetre sem akadhatunk fönn.

— A piacon való árusítás rendje az, hogy minden hatósági kofa hatalmas táblát kap árúja mellé, amelyet eldugni lehetetlen. Erre a táblára rá lesz vezetve, hogy mit árul és mennyiért köteles adni árúját. Az emellett szükséges ellenőrzést egy piaci ellenőr fogja végezni, aki az árusítás egész ideje alatt a piacon tartózkodik és köteles megakadályozni az esetleges visszaéléseket. A közönség azonban *föltétlenül délelőtt tíz óra előtt vásárolja meg szükségletét*, mert ellenkező esetben megjárhatja, hogy nem fog hozzájutni szükségletéhez.

Ezután elmondotta még a főszámvevő, hogy a bodomi konyhakerti telepre a város hatóságának hozzájárulásával bevezettetik a telefont is, hogy állandóan érintkezésben állhasson a főkertésszel és a baromfitelep vezetőjével, ami telefon nélkül megoldhatatlan feladat lenne. A telefon bevezetése a távolságra való tekintettel *5800 koronába kerül* és a vezetékhez szükséges oszlopokat a város adja. Viszont a főszámvevő így sokkal könnyebben tudja végezni az irányítás munkáját, amire pedig nagy szükség van.

Mint a fentiek is mutatják, a város bodomi konyhakerti telepe tényleg uton van ahhoz, hogy élés- meg kincses kamarája legyen a megsanyargatott városiaknak. A városi zöldborsó kilója körülbelül *2 korona 50.*, *2 korona 80 fillérbe fog kerülni*. Most literét *10—12 koronáért* árusítják. Ahhoz nem kell kommentár.

A magyar kereskedelem szociálpolitikai hivatása és jövője.

III.

Fontos, hogy az alkalmazottak és munkáltatók között felmerült visszás kérdések felett szakbiróság döntsön. Fontos, hogy az alkalmazott peres eljárása gyors és olcsó legyen.

Szükséges, hogy az alkalmazottak szervezkedési joga törvénybe legyen iktatva. Le kell rombolni a XVIII. század individuális világnézetét. Legyen az alkalmazottnak is olyan törvénnyel elismert érdekképviselőtűk, mint amilyen van az iparnak és kereskedelemnek. Szükségünk van önálló munkáskamarákra, amelyek az alkalmazottak érdekeit szolgálják.

Reformálni kell a kereskedő tanoncok jogviszonyait, szervezni kell a tanoncközvetítést és létesíteni kell tanoncotthonokat.

Szükségünk van helyes kereskedelmi

szociálpolitikára, hogy az alkalmazottak gazdasági helyzetüket is megváltoztassuk. Elszomorító kép tárul szemünk elé, ha látjuk, hogy mily életviszonyok között tengődik a kereskedelmi élet robotmunkása. Sajnos, hivatalos statisztikai adatgyűjtésünk nincsen az alkalmazottak kereseti viszonyairól. De azért tudjuk, hogy keresetük egyáltalán nincsen arányban a súlyos megélhetési viszonyok terhével. Rendetlen fizetési viszonyok bizonytalan jövő elé állítják őket és kényszerítik, hogy társadalmi hivatásukhoz nem illő eszközök és módok igénybevitelével segítsenek kedvezőtlen anyagi helyzetükön. Nyugodtan mondhatjuk, hogy az alkalmazottakat, a fixfizetésből keservesen élő proletárságot sújtja legjobban a lakbér- és élelmiszer-uzsora.

A létért küzdő s százezreket számláló

kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők jövője bizonytalan.

Gondoskodnunk kell a kereskedelem munkásainak munkaerő-megrokkolás, haláleset és állástalanság esetére való biztosításáról. Meg kell valósítani végre s törvénnyel országosan szervezni a magánalkalmazottak nyugdíjbiztosítását, hogy a pusztulás lejtőjéről visszarántuk őket és családjukat. Az állam feladata elsősorban, hogy törvényhozási uton kötelezővé tegye a nyugdíjbiztosítást, hogy ezáltal az alkalmazott gondtalan, nyugodt jövő elé nézhessen.

Megdöbbenő adatokra bukkanunk, ha a kerületi munkásbiztosító pénztárak évi elhalálozási statisztikáit böngésszük. Ott találjuk, hogy a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők 40—50 százaléka tuberkulózisban hal el. Miért? Mert nincs szociális egészségügyünk.

Kereskedelmi szempontból fontos, hogy az alkalmazottak szakmabeli képességük fejlesztessék. Meg kell honosítani ennél fogva a továbbképző kereskedelmi szaktanfolyamokat.

Mindezeknek a kérdéseknek fontossága az alkalmazottak hosszú évtizedes harcuk árán bekerültek a köztudatba. Régóta hangoztatják már, régóta követelik már a magánalkalmazottak helyzetük javítását. Ülésztek, anketteztek, küldöttségekkel fordultak a szakminiszterekhez. S mi volt a válasz mindezekre? Igéret. 1910-ben az akkori miniszterelnök gróf Khuen-Héderváry elé szintén ment egy küldöttség, sürgetve a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak rendezését. De csak ígéretet kaptak reform helyett. „Legyenek Önök nyugodtak: a jövő parlamentnek, mihelyt munkához fog látni, legelső kötelessége lesz mindezeket az elmaradt szociális kérdéseket megoldásra juttatni. Ide természetesen elsősorban beletartozik a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak rendezése.”

S az alkalmazottak nyugodtan várnak. De meddig kell még várni arra a boldog idők hajnalhasadására, mely meghozza a magánalkalmazottnak a jogot, a társadalmi megbecsülést, a tisztességes megélhetést? Meddig kell még várni, míg Magyarországon az igazi demokratikus kereskedelmi szociálpolitika áldásos tevékenységét élvezhetik?

Szeretnők hinni, hogy az a demokratikus szellem, amely most leng végig az országon s amely korszakalkotó vívmányok létesítését szorgalmazza, végre meghozza az igazi kereskedelmi szociálpolitikát.

Szauer M. János.

Elzászról még vitába sem bocsájtikozik Németország

Berlin, május 22. A Norddeutsche Allg. Zeitung „Angol békeoffenzíva” címmel a következőket írja:

— Az alsóházban Robert Cecil, Balfour és más szónokok nyomatékokkal hangoztatták, hogy Anglia minden komoly békejavaslatot mérlegelés tárgyává tesz. Emellett azonban nem hagytak kétséget arra nézve, hogy Franciaországnak Elzász-Lotharingiára vonatkozó igényeit támogatnák. Már az Elzász-Lotharingiára vonatkozó francia igények támogatása is világosan mutatja, milyen tárgvi értéke van az angol békevitának. A német hivatalos tényezők ismételtlen világosan hangsúlyozták, hogy Németország a béketárgyalásoknál Elzász-Lotharingiára vonatkozólag semmiféle vitába nem bocsájtikozik. Annál makacsabban ragaszkodtak az antant-államok Elzász-Lotharingia visszafoglalásához és erről mint változhatlan követelésről beszélnek, mert tudják, hogy Németország erről komolyan nem tárgyal. Más szóval, ez annyit jelent, hogy komoly békeszándék ellenségeink oldalán még most sincs, hanem hogy komoly békeajánlatok frázisa mögött még mindig győzelmi szándékaik rejtőznek.